

SZEGEDI ÍTÉLŐTÁBLA
Pf.II.20.287/2018/6. szám

A Szegedi Ítéltábla a dr. Túri György ügyvéd által képviselt felperesnek - a dr. Fábián Bernadette ügyvéd által képviselt alperes ellen szerződés érvénytelenségének megállapítása iránt indított perében a Gyulai Törvényszék 2018. március 5. napján kelt 5.P.20.196/2017/13. számú ítélete ellen a felperes részéről 14. sorszám alatt előterjesztett fellebbezés alapján lefolytatott másodfokú eljárásban meghozta a következő

í t é l e t e t:

Az elsőfokú bíróság ítéletét **helybenhagyja.**

Kötelezi a felperest, hogy 15 napon belül fizessen meg az alperesnek 21 000 (huszonegyezer) Ft fellebbezési eljárási költséget.

A feljegyzett 67 552 (hatvanhétezer-ötszázötvenkettő) Ft fellebbezési eljárási illetéket az állam viseli.

Az ítélet ellen nincs helye fellebbezésnek.

I n d o k o l á s:

Az őstermelő foglalkozású felperes mint kölcsönbevevő, valamint az alperes jogelődje, a **(L.) Zrt.** (a továbbiakban: alperes) mint hitelező 2008. június 18. napján deviza alapú kölcsönszerződést kötöttek egymással a felperes által megvásárolni kívánt **(gpjmű frg.rszm.-a)** forgalmi rendszámú, Peugeot Boxer 350 LH 2,8 HDI típusú, zárt terű tehergépjármű vételárának finanszírozása céljából. A teljes bizonyító erejű magánokiratba foglalt szerződésben a felek meghatározták a kölcsön összegét (1 750 000 Ft), a havi törlesztő részletek összegét (21 620 Ft), számát (120 db), az összes törlesztő részlet összegét (2 594 400 Ft), a mértékadó devizanemet (CHF) és a teljes hiteldíjmutatót (9,5 %). Rögzítették továbbá, hogy az ún. kamatváltozás I. és kamatváltozás II. elszámolási módjaként a felperes a normál devizakonstrukciót választotta. A szerződés részét képezte az alperes által a gépjármű hitelezési tevékenységére alkalmazott HIT/2006.05.31. megjelölésű üzletszabályzat (a továbbiakban: ÜSZ).

Az alperes a 2015. március 9. napján kelt levelében arról tájékoztatta a felperest, hogy a perbeli szerződés nem tartozik a 2014. évi XL. tv. (DH2 tv.) hatálya alá, mivel az nem tekinthető fogyasztói szerződésnek. A felperes a tájékoztatással szemben írásbeli panaszt nem terjesztett elő, így az alperes a DH2 tv. szerinti ún. törvényi elszámolást a perbeli szerződés alapján nem készítette el, majd 2016. december 20. napján a szerződést az alperes fizetési késedelmére hivatkozva azonnali hatállyal felmondta. A felmondó levélben a felperes fennálló tartozását 1 346 676 Ft-ban jelölte meg.

A felperes keresetében 844 400 Ft megfizetésére kérte kötelezni az alperest. Keresete jogalapjaként a perbeli kölcsönszerződés érvénytelenségét jelölte meg azzal, hogy az érvénytelenség jogkövetkezményeként a jogalap nélküli gazdagodás szabályai szerint kéri a felek közötti elszámolás elvégzését. Keresetének indokolása szerint a perbeli kölcsönszerződés elsődlegesen azért

tekinthető érvénytelennek, mert az annak részét képező üzletszabályzat a Kúria közérdekű perben hozott Gfv.VII.30.112/2015/5. számú, valamint a Szegedi Ítéltábla Pf.II.20.961/2014/8. számú ítélete szerint tisztességtelen szerződési feltételeket tartalmaz. További érvénytelenségi okként jelölte meg, hogy a szerződés nem felel meg a hitelintézetekről és a pénzügyi vállalkozásokról szóló 1996. évi CXII. tv. (a továbbiakban: Hpt.) 213. § (1) bekezdés a), b) és c) pontjában foglalt követelményeknek, sérti továbbá a Hpt. 203. § (6) bekezdésében foglaltakat, mivel az alperes nem adott részletes tájékoztatást a szerződés árfolyamkockázatáról, és nem készített kockázatfeltáró nyilatkozatot. Álláspontja alátámasztásául hivatkozott a 2008/48. EGK irányelv 5. cikk (1) bekezdésére, az Európai Unió Bíróságának több eseti döntésére, továbbá a 6/2013. és a 2/2014. PJE határozatokra. Marasztalási igényének számszaki levezetése szerint az alperes 1 750 000 Ft-ot folyósított a számára, s miután ő 2 594 400 Ft-ot fizetett meg az alperesnek, a két összeg különbözete megilleti. Kiemelte, az alperessel kötött szerződés fogyasztói szerződésnek minősül, aminek - megítélése szerint - nem mond ellent az a körülmény, hogy a szerződést östermelőként, az általa megtermelt termékek értékesítéséhez kapcsolódó szállítási feladatok elvégzése céljából vásárolta, tekintettel arra, hogy az östermelői tevékenység nem minősül vállalkozói tevékenységnek. Kifejtette, az östermelői tevékenység speciális önfoglalkoztatási jogviszony, amelynek keretében végzett gazdasági és szakmai tevékenység nem lehet kizáró ok a szerződés fogyasztói szerződésként történő minősítése szempontjából. Utalt arra, egy alkalmazotti státuszú fogyasztó esetében is a gazdasági és szakmai tevékenység körébe sorolandó a munkába járás, hiszen az is az alkalmazott jövedelemszerző tevékenységéhez kapcsolódik, így ilyen alapon annak a fogyasztónak a szerződése se lenne fogyasztói szerződésnek minősíthető, aki a kölcsönből vásárolt gépjárművet munkába járás céljából kívánja használni.

Az alperes a kereset elutasítását kérte. Ellenkérelmében vitatta, hogy a perbeli szerződés fogyasztói szerződésnek minősül. Előadta, a felperes a szerződés megkötését megelőzően benyújtott finanszírozási kérelmében feltüntette, hogy östermelő, hitelkérelméhez átadta östermelői igazolványa másolatát, a kölcsönből vásárolt gépjármű pedig egy három fő szállítására alkalmas zárt terű kocs, amelyet a felperes a gazdasági, szakmai tevékenysége körébe eső célból vásárolt. Kiemelte, önmagában az a tény, hogy a szerződés részét képező üzletszabályzat egyes rendelkezéseinek érvénytelenségét jogerős bírói ítélet közérdekű perben megállapította, még nem jelenti az egész üzletszabályzat és a felek között létrejött szerződés érvénytelenségét. Hangsúlyozta, miután a szerződés nem minősül fogyasztói, illetve fogyasztási kölcsönszerződésnek, arra a Hpt. 212-213. §-ai nem vonatkoznak, mindazonáltal a szerződés e törvényi követelményeknek is megfelel. Utalt ezzel összefüggésben arra, hogy a szerződés egyértelműen megjelöli a kölcsön összegét forintban, feltünteti továbbá annak nyilvántartás szerinti pénznemét, megadja az árfolyam és a mértékadó árfolyam fogalmát, mindezekből a rendelkezésekből pedig a kölcsönösszeg devizában is egyértelműen meghatározható. Ugyancsak meghatározásra került álláspontja szerint a kamat mértéke a szerződésben összegszerűen, az összes törlesztőrészlet és a kölcsön összegének különbözeteként. Állította, a felperes a szerződés rendelkezései alapján megfelelő tájékoztatást kapott az ügylet árfolyamkockázatáról, külön kockázatfeltáró nyilatkozatot pedig nem kellett készítenie, miután a felperes nem minősül fogyasztónak.

Az elsőfokú bíróság ítéletével a keresetet elutasította, kötelezte továbbá a felperest, hogy fizessen meg az alperesnek 139 000 Ft perköltséget, valamint az államnak 131 500 Ft feljegyzett eljárási illetéket. Egyetértett az alperesnek azzal a védekezésével, miszerint a perbeli kölcsönszerződés nem minősül fogyasztói szerződésnek. Rámutatott, a felperes finanszírozási kérelméből kiderül, hogy a szerződés célja tehergépkocsi vételárának finanszírozása volt, a felperes által megvásárolt gépjármű pedig egy áruszállításra alkalmas zárt terű gépkocsi, amelynek megszerzésével a felperes célja az volt, hogy az östermelőként általa termesztett fokhagymát Budapestre szállítsa. Mindebből az

elsőfokú bíróság arra a következtetésre jutott, hogy a felperes a szerződést egyértelműen gazdasági, szakmai körön belül folytatott tevékenysége keretében kötötte, azaz nem fogyasztóként járt el. Nem tulajdonított jelentőséget ebből a szempontból annak, hogy a felperes nem egyéni vállalkozóként, hanem östermelőként végezte a tevékenységét. Kiemelte, miután a perbeli szerződés nem fogyasztói szerződés, arra nem alkalmazhatók a Hpt. felperes által hivatkozott rendelkezései, továbbá az általa megjelölt PJE határozatok és uniós jogi aktusok sem, mivel azok kifejezetten a fogyasztói szerződésekre irányadóak. Nem tulajdonított jelentőséget annak sem, hogy a perbeli üzletszabályzat egyes rendelkezéseinek érvénytelenségét közérdekű perben hozott jogerős ítélet megállapította, utalt ezzel összefüggésben a Polgári Törvénykönyvről szóló 1959. évi IV. tv. (a továbbiakban: 1959-es Ptk.) 239. § (1) bekezdésében foglaltakra, miszerint a szerződés részbeni érvénytelensége esetén az egész szerződés csak akkor dől meg, ha a felek azt az érvénytelen rész nélkül nem kötötték volna meg. Nem tulajdonított ilyen hatást az Üsz. XI.4. pontjának, amelyet bírói felhívásra a felperes akként jelölt meg, mint amelynek tisztességtelensége az egész szerződés érvénytelenségét eredményezi. Hangsúlyozta, hogy az Üsz. XI.4. pontja a fix devizakonstrukciójú szerződésekre alkalmazandó, a felperes viszont nem igazolta, hogy a perbeli normál devizakonstrukcióra kötött szerződést utóbb fix devizakonstrukciójúra módosították.

Az ítélet ellen a felperes terjesztett elő fellebbezést, amelyben elsődlegesen az elsőfokú bíróság ítéletének keresete szerinti megváltoztatását kérte, míg másodlagos fellebbezési kérelme az elsőfokú ítélet hatályon kívül helyezésére és az elsőfokú bíróság új eljárás lefolytatására utasítására irányult. Fellebbezésének indokaiként az elsőfokú eljárásban előterjesztett jogi álláspontját ismételte meg.

A fellebbezés **alaptalan.**

Az elsőfokú bíróság a tényállást helyesen állapította meg, az abból levont jogi következtetése és érdemi döntése is helytálló, ezért ítéletét az ítéltábla a polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény (Pp.) 253. § (2) bekezdése alapján annak helyes indokai alapján helybenhagyta, a következők kiemelése mellett.

A felperes keresetét egyrészt a perbeli kölcsönszerződés részévé vált egyes általános szerződési feltételek tisztességtelenségére, másrészt arra alapította, hogy a szerződés nem felel meg a Hpt. 213. § (1) bekezdés a), b) és c) pontjában foglalt tartalmi követelményeknek. Miután ezeknek az érvénytelenségi okoknak az elbírálása szempontjából alapvető jelentőségű, hogy a perbeli szerződés fogyasztói, illetve fogyasztási szerződésnek minősül-e, tekintettel továbbá arra, hogy a peres felek között ebben a kérdésben vita volt, helyesen járt el az elsőfokú bíróság, amikor elsődlegesen a szerződés fogyasztói, illetve fogyasztási jellegét vizsgálta. Ennek függvénye ugyanis, hogy a szerződés részét képező általános szerződési feltételek tisztességtelenségük esetén az 1959-es Ptk. 209/A. § (1) és (2) bekezdése értelmében semmisék vagy megtámadhatóak, továbbá hogy a perbeli szerződésre vonatkoznak-e a Hpt. szerződéskötés időpontjában hatályos 213. §-ának rendelkezései.

Az elsőfokú bíróság helyesen állapította meg, hogy a perbeli szerződés nem tekinthető sem az 1959-es Ptk. 685. § e) pontja szerinti fogyasztói, sem a Hpt. szerződéskötéskor hatályos 2. sz. melléklet III. pont 5. pontjában írt feltételének megfelelő fogyasztási szerződésnek. Az 1959-es Ptk. 685. § e) pontja szerint a Ptk. rendelkezéseinek - köztük a szerződési feltételek tisztességtelenségére vonatkozó szabályokat tartalmazó 209-209/B. §-okban foglaltaknak - az alkalmazása szempontjából fogyasztói szerződés az a szerződés, amely fogyasztó és olyan személy között jön létre, aki (amely) a szerződést gazdasági, vagy szakmai tevékenysége körében köti, fogyasztónak pedig a gazdasági vagy szakmai tevékenységi körén kívül eső célból szerződést kötő személy minősül (1959-es Ptk. 685. § d) pont). E jogszabályhely tehát döntő jelentőséget az ügyletkötési célnak tulajdonít: a

szerződő fél akkor tekinthető fogyasztónak, ha nem gazdasági, üzleti, szakmai célból köti meg a szerződést. Ha az üzleti, gazdasági, szakmai cél akár részben megállapítható, a szerződés nem minősíthető fogyasztói szerződésnek. Kétség esetén a szerződés fogyasztói jellegének a bizonyítása a fogyasztót terheli (2/2011. PK vélemény 1. pont). A következőkes bírői gyakorlat a fentiek figyelembe vételével a szerződést akkor tekinti fogyasztóinak, ha az teljesen független a szerződő fél üzleti, gazdasági céljaitól (BDT2013. 2889., EBH2005. 1321.II.). A perbeli kölcsönszerződés megkötésével a felperes célja nem vitatottan az volt, hogy a kölcsön felhasználásával olyan gépjárművet vásároljon, amellyel az őstermelői tevékenysége körében termesztett fokhagymát Budapestre tudja szállítani és ott a nagybani piacon eladni. Nem vitatható, hogy a személyes, illetve családi szükségleteket meghaladó mennyiségű, piaci értékesítés céljából történő növénytermesztés gazdasági, üzleti célú tevékenység, függetlenül attól, hogy a termelő ezt a tevékenységét milyen jogi keretek között végzi. A tevékenység üzleti, gazdasági jellegén adott esetben nem változtat az a körülmény, hogy a termelő nem valamilyen gazdasági társaság tagjaként, vagy egyéni vállalkozóként, hanem őstermelőként folytatja a jövedelmét és egyben megélhetését biztosító növénytermesztést. Lényegtelen ezért az adott szerződés fogyasztói jellegének megítélése szempontjából, hogy milyen eltérő adózási és egyéb szabályok vonatkoznak az őstermelőre és az egyéni vállalkozóra. Nem ért egyet az ítéltábla a felperesnek azzal az érvelésével sem, miszerint az őstermelői tevékenységhez kapcsolódó célból történő szerződéskötés (adott esetben autóvásárlás, és az ahhoz szükséges kölcsönszerződés megkötése) a szerződés fogyasztói jellege szempontjából ugyanolyan megítélés alá esik, mint az az eset, ha egy alkalmazotti jogviszonyban álló személy munkába járás céljából vásárol gépjárművet. Az alkalmazotti jogviszony keretében végzett munkavégzésnek ugyanis nem része, hogy az adott alkalmazott hogyan jut el a munkahelyére, mint ahogy a perbeli kölcsönszerződés esetében is irreleváns, hogy a felperes milyen módon, illetve milyen közlekedési eszköz igénybevételével megy ki az általa művelt földterületre. Jelentősége annak van, hogy a perbeli gépjármű nélkülözhetetlenül szükséges ahhoz, hogy a felperes az általa megtermelt fokhagymát el tudja szállítani és értékesíteni. Ez a szállítási és értékesítési tevékenység pedig mindenképpen része az általa végzett gazdasági tevékenységnek, következésképpen a gépjármű megvásárlása, illetve a vételár finanszírozása céljából kötött kölcsönszerződés sem független attól.

Miután a perbeli kölcsönszerződés a kifejtettek miatt nem tekinthető fogyasztói szerződésnek, az annak részét képező általános szerződési feltételek tisztességtelenségre alapított érvénytelensége csak e kikötések sikeres megtámadása esetén lenne megállapítható, a felperes azonban megtámadási jogát nem gyakorolta. Nincs jelentősége ebből a szempontból annak, hogy közérdekű perben hozott jogerős ítélet megállapította a jelen szerződés részét képező egyes általános szerződési feltételek tisztességtelenségét. Egyrészt ugyanis az 1959-es Ptk. 209/B. § (1) bekezdésének az a rendelkezése, miszerint az ún. közérdekű perben a bíróság a tisztességtelen kikötés érvénytelenségét a kikötés alkalmazójával szerződő valamennyi félre kiterjedő hatállyal állapítja meg, csak a fogyasztói szerződés részévé váló tisztességtelen kikötésekre vonatkozik, a perbeli szerződés viszont nem fogyasztói szerződés. Másrészt - amint arra az elsőfokú bíróság is helyesen utalt - a felperes által konkrétan megjelölt általános szerződési feltétel (Üsz. XI.4. pont) a felek jogvitájában nem irányadó. Kiemeli továbbá ezzel összefüggésben az ítéltábla, a felperesnek az a hivatkozása, miszerint az alperestől nem kapott tájékoztatást az ügylet árfolyamkockázatáról, tartalmilag úgy értelmezendő, hogy a felperes a szerződés részévé vált azon általános szerződési feltételeknek a tisztességtelenségére hivatkozik, amelyek a forint svájci frankhoz viszonyított árfolyama változásából eredő fizetési kötelezettségeket szabályozzák. E tekintetben is irányadóak azonban a fentebb kifejtettek, nevezetesen, hogy miután nem fogyasztói szerződésről van szó, ezeknek a kikötéseknek a tisztességtelenségét csak akkor vizsgálhatta volna a bíróság érdemben, ha az alperes él megtámadási jogával, erre azonban nem került sor.

A felperes keresetét az egyes általános szerződési feltételek tisztességtelenségén túl arra alapította, hogy a perbeli szerződés nem tartalmazza a Hpt. 213. § (1) bekezdésében rögzített egyes kötelező tartalmi elemeket. A felperes által hivatkozott hiányosságok azonban - amint azt az elsőfokú bíróság is helyesen megállapította - a Hpt. 213. § (1) bekezdése szerint csak a fogyasztási, lakossági kölcsönszerződések tekintetében eredményezik annak semmisségét. A Hpt. fogyasztási kölcsön fogalmát meghatározó 2. sz. melléklet III.5. pontjának szerződéskötéskor hatályos rendelkezése szerint fogyasztási kölcsön: a mindennapi élet szokásos használati tárgyainak megvásárlásához, javíttatásához, illetve szolgáltatások igénybevételéhez - a természetes személy részére - nyújtott kölcsön és a felhasználási célhoz nem kötött kölcsön, ha a kölcsönt a természetes személy nem üzletszerű tevékenysége keretében veszi igénybe. Ebből a törvényi definícióból következően a fogyasztói szerződés körében kifejtettekkel azonos indokok alapján nem minősíthető a perbeli kölcsönszerződés lakossági fogyasztási kölcsönszerződésnek sem, ezért annak semmisségét a Hpt. 213. §-ában előírt követelmények megsértése nem alapozhatja meg.

A felperes fellebbezése eredménytelennek bizonyult, ezért a Pp. 78. § (1) bekezdése alapján kötelezte őt az ítéltábla az alperes másodfokú eljárással kapcsolatban felmerült - a 32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet 3. § (2) és (5) bekezdése, valamint 4/A. §-a alapján megállapított ügyvédi munkadíjból álló - másodfokú perköltségének megfizetésére. Ugyancsak a felperes pervesztességére, továbbá a részére engedélyezett személyes költségmentességre figyelemmel rendelkezett úgy, hogy a feljegyzett fellebbezési eljárási illeték az állam terhén marad (Pp. 78. § (1) bekezdés, 84. § (1) bekezdés b) pont, 6/1986. (VI. 26.) IM rendelet 13. § (1) bekezdés, 14. §).

Szeged, 2018. július 4.

Dr. Szeghő Katalin sk.
a tanács elnöke

Dr. Lengyel Nóra sk.
előadó bíró

Dr. Both Ödön sk.
c. táblabíró